Any I . Núm. 17 Barcelona 23 d' Octubre de 1915 Val 5 cts.

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

La dolorosa i candent actualitat

Innegable és que la dolorosa i candent actualitat la compòn, en el nostre poble, el desmesurat encariment que, com a conseqüencia de les pertorbacions, conflictes i dificultats econòmiques ocasionades per la guerra d'Europa, han assolit els queviures. Tant notable és aquest encariment, que impossibilita, cada dia més, als treballadors, a les families proletaries, el que puguin degudament atendre a ço que, a la vida, és més elemental que tot: el nodriment corporal.

Es curiosíssim el cas. La vida s'encareix considerablement; els jornals, els sòus, a l'inrevés, queden estacionats, si és que la burgesía, valent-se de procediments i mitjans revestits d'un hipòcrita i innoble refinament, no intenta aminorar-los. Quan l'obrer es llança a la lluita per al conqueriment d'un augment de salari o altres millores de treball, es veu violentment apostrofat pel burgesisme que no veu altra mòbil en totes les accions i lluites obreres que un suposat domini dels vividors de l'obrerisme damunt els nuclis proletaris, que dèu afirmar-se, ben alt i ben sinceramente que, a l'entaular les llurs reclamacions, és perquè hi ha necessitat de millorar les condicions i els sistemes, no solament de treball, sinó que, àdhuc, de regir a la societat.

El cas d'ara, al qual el trasbalsament europeu ens ha portat, és sensiblement angoixós per als treballadors. Tots els queviures, en poc temps i de dia en dia, han augmentat i augmenten, encara, els séus preus sense que la compensació d'aquests augments en els articles de primera necessitat es vegi reconeguda per la burgesía que si enlaira i entona, també, els séus planys, ho fa, només, condolent-se de l' augment que les primeres materies i productes industrials sofreixen. I la planyença que la burgesía entona per l'augment que les primeres materies industrials han experimentat, no és pas inspirada per un sentiment de condol al veure que les *anormalitats* que al damunt de les llurs especulacions cauen, seràn com una pertorbació més que's presentarà per a entrebancar la vida industrial de la nostra terra que, col·locant-nos en un terreny lliure de tota mena de consideracions d'ordre social i donant un aspecte simplista a la nostra teoría, serà en perjudici dels obrers catalans que veuràn minvar el treball degut als inconvenients que la burgesía fa veure que representen els encariments i dificultats que s'imposen damunt aquelles materies o productes que són la base del funcionament de determinades industries.

Nosaltres, sense voler dir que no tingui una certa importancia l'encariment que sofreixen els productes que fan moure l'engranatge de les industries i manufactures de la nostra terra, hem d'afirmar que per damunt de totes les transaccions comercials i tota la vida mercantil d'un poble, que al capdavall representa riquesa individual que un determinat estament de la nostra societat agavella, hi ha la vida social, la vida dels homes que, produint pels altres aquella riquesa, no arriben, amb el producte del salari que percibeixen, a poder allunyar de prop séu les sofrences, privacions i martiris que maseguen la seva ànima i trocegen el séu cor.

No clamen, no, les burgesíes contra l'encariment de les subsistencies, dels elements que nodreixen la vida dels homes. Clamen i aixequen la veu, això, sí, contra l'encariment o contra l'escassedat de tot allò que fa d'auxiliar a ço que ells creuen és normal desenrotllament dels séus negocis, d'aquells particulars negocis que els permeten repartir-se dividendes i guanys faulosos, que ja es preocupen de fer augmentar, cada vegada més, encara que, per a això, hagin de posar en pràctica antisocials i inhumans procediments que determinen dolors, malestars i sofriments als nuclis obrers que, per llei de la vida que el règim social d'ara consent, es veuen condemnats a haver de patir.

Contra l' encariment de la vida proletaria, l'augment de jornals res, en definitiva, solucionaría, però, de moment i en bona part, atenuaría i no faría tant pesarosos els patiments i privacions dels treballadors. L'augment de jornals, però, no'l concediràn espontaniament els burgesos. I no'l concediràn per manca de sentiments, d'humanitat i sobrant d'egoisme. S'estimarà més, la burgesía de la nostra terra, reclamar i recabar de l'estat la concessió d'unes certes i determinades facultats i atribucions de caràcter econòmic, encaminades, segons diràn, a impedir que les industries catalanes quedin paralitzades i fer que la vida comercial pugui seguir la seva ruta, sense mirar que aquella ruta atropella i llatzera els més delicats sentiments dels treballadors, però atents, només, a les ganancioses especulacions que els permeten el sostenement de luxes desmesurats i banalitats de tota mena que cap raó de manifestar-se tenen, perquè a la societat hi ha homes, hi ha families senceres, que careixen dels més elementalissims mitjans per a nodrir l'existencia llur.

Es de doldre l' encariment total que pesa damunt els elements que calen per al funcionament de les industries i fabricacions que componen la vida econòmica i industrial de la Catalunya, social i nacionalment no constituída, d'ara, però és més de doldre i és més sensible l'encariment enormíssim de les subsistencies i la vida tota dels treballadors. La burgesía se'n lliura de sofrir les conseqüencies de l'encariment dels queviures, perquè en les seves despeses domèstiques sempre hi ha capítols destinats al consum de coses superflues. Qui no se'n lliura, qui en sofreix brutalment totes les seves rigorositats són — ho hem de repetir — els estaments humils els quals, amb jornals raquítics i jornades excessives, han d'abandonar els llurs esforços corporals per tal que siguin aprofitats pels estaments que formen, componen i representen aquestes comissions que, segons quotidianament llegim en els diaris, telegrafíen, parlamenten i gestionen, prop de ministeris i ambaixades, que sigui possible l'embarc, amb destí al nostre port, d'un sens fi de mercaderíes — primeres materies industrials — que en ports estrangers es troben detingudes i que res amb caràcter definitiu han de solucionar, puix sols han de servir perquè, en aquests temps d'anormalitats, un bon nombre de comerciants, fabricants o industrials tan respectables com se vulgui, puguin tancar el present any econòmic amb esplèndits, amb quantiosos *balanços*, tal com, en llenguatge mercantil, s'anomena a l'assoliment d'immensos guanys, pastats quasi sempre amb llàgrimes i dolors i angoixosos malestars de tota una legió d'homes que encara, avui, la societat els té i considera com una casta inferior, com d'una categoría més baixa...

Biblioteca de Catalunya i Hemeroteca General

La foguerada

SOVINT haurem sentit parlar als que'ns precediren en l'actuació nacionalista, dels «bons temps del catalanisme». És aquesta una frase que s'ha fossilitzat. Parlar dels «bons temps del catalanisme» és com parlar dels temps heròics de la nostra renaixença. Aquests quatre mots enclouen ja en si, un sentiment nostàlgic per quelcom que durant un moment il·luminà la vida catalana, i, sembla, per a no tornar més.

Això voldría dir que hi ha hagut una reculada en el nostre desvetllar nacional; que aquells pressagis que s'inflamaren han mentit, i que'l poble de Catalunya no ha sigut fidel a les decisions del séu esperit.

I, no gensmenys, aquestes conclusions contrasten obertament amb les que's deriven del procés ideològic del nacionalisme català. Efectivament: la ideología nacionalista ha avançat en sentit radical obeint sempre a una evolució normal i serena.

La força impulsora ha anat endavant, adquirint vigoríes i cristal·litzant en fórmules renovadores, i pot ésser possible que l'acció hagi, a l'ensems, decaigut i hagi anat, inversament, neulint-se?

Semblant procés fóra extraordinariament incomprensible. Ens hem de decantar a creure erronia una de les dugues sentades afirmacions. I davant l'inconstrastable i visible enrobustiment de l'ideal nacional de Catalunya, hem de decantar-nos per dubtar de l'efectivitat i de la positiva valúa nacionalista de la gran foguerada patriòtica que feu crepitar la vida catalana cap a les darreríes de la dinovena centuria.

A travers d'aquella vibrant exaltació, Catalunya no pressent encara la seva futura dignitat de Nació, i, àdhuc en les més sorolloses estridencies catalanistes, aquell moviment porta encara arrapats respectes i devocions a institucions i dogmes que'l priven d'assolir la categoría de moviment propiament revolucionari, en el sentit de moviment renovador. Car ço que és verament revolucionari en una acció col·lectiva, no radica pas en la violencia del gest ni en l'estrèpit del crit, sinó essencialment en el fons inviolable de la seva doctrina. I, així, el més formidable contingut revolucionari del catalanisme, és la seva elevació ideal de la patria catalana al concepte d'Estat; aquest és el principi que ha de portar a la nostra terra el gran trasbalç socialment renovador; i conseqüentment l'única potencia revolucionaria del catalanisme, no era aquella acció sorollosa que un dia s'aixecava agressiva contra un representant del govern central i l'endemà, inconcient, rendía acatament al Cap de l'Estat detentador, sinó aquella altra positiva i fecunda que s'encaminava cap a la creació d'una literatura i d'un art català, amb la qual cosa Catalunya nodría una de les seves activitats nacionals, realitzant una funció d'Estat, conquerint, per tant, emparada en la tradicional imprevisió de l'Estat enemic, una de les posicions necessaries a la victoria final.

Aquesta constatació dèu portar-nos a sentir una predilecció gairebé maniàtica per aquelles actuacions que són portades a terme tranquil·lament i sossegada, enfront d'aquelles altres que s'aixequen amb grans impetuositats i amb resplendors apoteòsiques. En les primeres, per tal que cap enlluernament ni cap apariencia fastuosa pot atraure la gent, els qui hi acudeixen hi van per identificació espiritual, per convenciment, amb plena conciencia, constituint, així, una indestructible potencia d'acció; mentre que a les segones la gent hi acut a rauxes, encegada per l'encís de la llur externitat, sovint també per l'afalag que'ls llurs instints demoledors hi reben, donant així l'enganyosa sensació que hi ha un exèrcit disciplinat i posseit del séu objectiu, allà on hi ha només una massa irreflexiva, depotenciada pels vicis individuals, que's dispersarà vergonyosament al primer lleu esforç que exigeixi una generosa conciencia i una voluntat ferma i serena.

Els mateixos que's planyen i invoquen el retorn a aquells «bons temps» de l'acció nacionalista catalana, confessen i proclamen que d'aquella exaltació patriòtica no n'ha quedat gairebé rastre. Quina és, doncs, l'eficacia d'aquella gran vibració sentimental? Hem d'esforçar-nos per abrandar de nou la gran foguera, per tal que d'aquí uns quants anys aquest foc sigui extingit i altra volta Catalunya es trobi en els primers passos de la seva integral i definitiva renaixença?

La saludable lliçó de l'exemple dèu aconsellar-nos ben d'altra faiçó. Costa poc d'arrossegar, un dia, una multitut darrera un crit de rebel·ló i sota una bandera, sobretot quan aquesta multitut viu sedenta de llibertats i de justicia. Tasca més difícil i penosa és el conquerir les conciencies i aclarir-les amb la definitiva possessió de l'ideal; però és aquesta tasca l'única que l'experiencia ens mostra com a fructuosament positiva, i aquesta és, doncs, la labor que'ns hem d'empendre per Catalunya.

Quan les foguerades revolucionaries inflamen les gestes d'un poble, l'única penyora d'eficacia i de victoria radica en qué aquella revolució sigui ja un fet normal en la conciencia dels homes que la porten. Llançar al carrer una acció de revolta sense que aquesta rebel·lió sigui ja victoriosa en l'esperit dels individus, és un reprobable malversament d'energíes en una inevitable esterilitat.

L'acció serena i concient del nacionalisme dèu rebutjar, doncs, aquests enlluernadors efectismes, per a encaminar-se resoltament a conquerir la deslliurança de totes les activitats dels homes de Catalunya. I això realitzar-ho fermament, hardidament, no tement mai que'l laborar així pugui ésser una claudicació en el sentit patriòtic. Car únicament quan els homes de Catalunya seràn espiritualment lliures, podràn portar fogosament la lliberació veritable a l'ésser de la patria.

M. ALCÁNTARA I GUSART

◉ ◉

El MISSATGE de la Junta Permanent de l'Unió Catalanista, que fou aprovat per unanimitat pel Consell General de Representants, celebrat el passat diumenge, serà publicat íntegrament en el proper número de

◆ ◆ ◆ ◆ **LA NACIÓ** ◆ ◆ ◆ ◆

GUAITA

QUAN *se parla d'acció política, el nostre poble sent com una impressió d'ira, car no'n coneix, fins ara, d'altra que l'incomprensible que's ve practicant.*

Sembla, des del punt d'obir del ciutadà senzill, sense preocupacions per a esbrinar les causes o objectes de determinats moviments, que'l figurar en un agrupament polític implica el sentir un odi profond a tots els ciutadans que no militin en el séu partit. Que això és cert, ho demostra el llenguatge característic dels periódics polítics en vigilies d'unes eleccions, en quals escrits s'hi vessa fèl per a amargar la vida del contrari, i si no lograr vots, quan menys intentar fer mimvar els dels demés partits polítics en lluita. Aqueixa és l'acció, la finalitat, el que se'n diu tenir tàctica *política, política ben genuinament espanyola, adoptada expressament per a fondre-s'hi, que a no altra cosa aspiren tots els partits fins ara actuants a Catalunya.*

La política, emperò, és certament ben altra cosa, car implica intervenció en els públics afers, deure ciutadà indeclinable, i per tant, respecte als qui creiem errats, però que dignament actúen, encara que sía oposadament a nostra convicció, puix si aspirem a obtenir per a nostra comunió política el governament del poble, no devem, si volem fer acció sincera i progressiva, viure en etern avorriment amb els demés ciutadans de Catalunya. Vol dir, aqueixa afirmació, que'ns havem de preocupar de procurar al nostre poble una educació social que'ls directors dels partits fins ara actuants no han demostrat posseir: aquella educació que no'ns fa ambiciosos de manament, i que per això no'ns sentim en cap instant obligats ni temptats a amistançaments polítics que si'ns podríen assegurar un momentani èxit, en canvi fonamentaría tota la nostra acció en un basament d'absoluta falsetat.

El poble hauría de saber distingir clarament entre'ls que posen l'acció política al servei del poble i els que's valen del poble per a fer avalar la seva política. En els primers hi trobarà sempre un guany, anc que, si no's podía realitzar l'ideología que'ns mou, no sigués més que espiritual; en els darrers el guany sol ésser-hi sempre, emperò cal tenir present que no s'adquireix per al poble, sinó per a la collectivitat del partit que l'ha gestionada.

El poble ha d'apendre a distingir entre'ls que sols el criden per a enlairar-se ells i els séus, i els que amb la seva acció li fan el més bell oferiment de la seva bondat, el séu entusiasme i les seves energíes per a encaminar-lo al definitiu triomf de la col·lectivitat.—F.

Biblioteca de Comunicació i Premsa Catalana

L'ensenyament oficial

Com és de consuetut, el primer dia del mes que som, se celebrà la sessió inaugural del Curs acadèmic, a la nostra Universitat. Estàvem acostumats a que el discurs de torn fos qualque vulgaritat insuportable, sempre; però, enguany, la cosa ha estat més original. El doctor Goizueta discursejà sobre el tema «El segundo factor de la enseñanza», descarregant tots els llamps de Júpiter damunt l'escolar.

Ara resulta que, l'estudiant, és el sol culpable del nul avenç de la que deuría ésser més augusta missió de l'Estat. L'estudiant, no estudía a casa seva, fuig de l'aula, i si per cas hi va, és només que per a no incòrrer en «falta»; procura aprovar, com sía, les assignatures i, per fi, obtenir un títol que li permeti l'accés a la burocracia. I, enfront d'aquest factor tan dolent, el doctor Goizueta clama: «En España se enseña mucho y bien».

Mai, mai havíem escoltat, de boca de tot un senyor catedràtic, una semblant sentencia. Cal força humorisme, o cal posseir unes arrelades dots de suficiencia, per a proclamar, davant d'un nombrós auditori, sobrerament apte per a judicar, unes paraules tan falacioses. Nosaltres diem, per contra, que a l'Estat espanyol s'ensenya poc i malament.—Molt poc i molt malament!

També ha estat estudiant, el qui això signa. Ha cursat una munió d'assignatures, i, malgrat tot, declara ben altament i noble que no dèu res, res, res, a cap dels nombrosos professors que ha tingut, i què, el que sab, el poc què sab, ho ha après de cara a la vida i cremantse les celles damunt dels llibres. D'aquella època seva d'estudiant, no en serva intrínsecament altra recordança que la d'uns anys llastimosament perduts, uns coneixements absurdes, bentost oblidats, sortosament, i unes quantes de centes pessetes llençades. No és un cas particular, no, aquest; és el cas de la immensa majoría dels estudiants, i aquesta és la rèplica que al doctor Goizueta farien tots aquells qui, amb sinceritat, exposar llur criteri volguessen.

«En España se enseña mucho y bien»... Comencen per ésser deficients i mal distribuíts gairebé tots els plans d'ensenyament, tan preparatoris com especials, com superiors. Manca material científic per a tots els rams i personal subaltern idoni. Hi ha excés de fórmula i absencia d'esperit; excés de pedantería i absencia d'intuició docent.

Un catedràtic és, sovint, el senyor que desempenya un càrrec per a justificar el cobrament d'un sòu. La seva tasca és purament mecànica: passar llista, recitar monòtonament una lliçó del programa, i, donada l'hora reglamentaria, anar-se'n a casa, i fins a l'endemà. Conseqüentment amb aquest *enlairat* principi pedagògic, l'alumne que respòn a les preguntes del programa amb la lliçó corresponent, apresa de memoria, és, en concepte del catedràtic, el més aprofitat. Res d'encarrilar l'alumne pels viaranys de la polèmica, res d'inducció, res de crítica, de llum, de vida...; només que el teorema eixut, i la paraula freda, buida, ferint les parets humides de l'aula.

No parlem dels llibres de text, ni de la explotació industrial que representen. Quan un hom fulleja aquells «apuntes», escrits mentalment «a destajo», es forma ja una idea ben pobre del qui sembra en el verge cervell de la joventut aquella llavor tan miseriosa. Per això l'estudiant va de mala gana a la classe, perquè l'aula i el llibre i el catedràtic sintetitzen l'etern aburriment i la mort dels més preats afanys jovenívols. És, talment, el cas del noi rebec que no vol anar a estudi; rebec perquè, des del fons de la seva inconsciencia, el séu esperit independent rebutja el clos—més propi, a voltes, per a instal·lari una estable—de la «escuela nacional», sense llum i sense ventilació, i el manual farragós, i prefereix l'aire lliure de la plaça i el bes del sol i la policromía del paisatge...

Però, és que els mètodes d'ensenyament són dolents, i el professorat només apàtic? No. Llevat d'honroses excepcions, els professors estàn, si fa no fa, a l'alçaria dels mètodes. No és un secret per a ningú la manera com es tramiten les oposicions a l'Estat espanyol, car tothom sab com van tots els rodatges oficials en el país de la intolerancia religiosa, de la tauromaquía i del caciquisme.

Si les tares aquestes no ens afectessin a nosaltres, res no tindríem, potser, que objectar-hi; però, com sia que, dissortadament, els mateixos sistemes i procediments regeixen capriciosament a casa nostra, el menys que exigir podem és que no se'ns en vinga a fer, quixotescament, l'apología... Que no ens indigna, no!; ens fa somriure, tot simplement.

Joan Brunet i Camps

OBRERISME

No és que, a l'escriure aquest article, vulgui treure les coses de son lloc, com tampoc fer desmerèixer l'importancia que les mateixes tinguin. Vui fer constar només el que ningú pot desmentir, o sia, que la classe treballadora sofreix una crisi tant greu, que sembla vagi a l'extermini d'ella mateixa o a l'anul·lament de les seves forces, quan tant apaciblement es mira la situació actual, comprenent que, de continuar així, cada dia ens acostem més a l'abim que ha d'engolirnos. I això fa que no'ns podem explicar l'actitut que se segueix. No comprenc el perquè d'aquesta inercia de la classe treballadora.

Moltes i diferents han estat les ocasions que s'han presentat per a la lluita, o, quan menys, per a fer demostració de les nostres reivindicacions col·lectives, i també ha mancat l'esperit organitzador. Els motius d'això a moltes i variades causes poden atribuir-se.

S' han imposat moltes vegades davant del poble els que diuen ésser els séus lliberadors, i quan han trobat el fruit que compensa llurs treballs, allavors han dit, si no han trobat altra excusa, que no's pot fer res perquè el poble treballador no'ls secunda en la seva obra, sia per creure-la ineficaç o per desconfiança.

No cal dubtar que als treballadors que posseeixen esperit de lluita cada dia se'ls fa més impossible la seva manera de viure. I per què? Pels molts enganys que han sofert, essent causa, això, de que en la seva opressió i en la seva existencia no s'hi trobi l'esperit vigoritzador per a empendre la campanya de conquesta de les llibertats que li manquen i els sòus que li roben. Sabut és l'estat actual de la societat i sols manca analitzar-lo per a compendre la situació del treballador.

Els jornals d'avui són, amb molt poca diferencia, els mateixos de vint anys endarrera, més, en canvi, els queviures són triplicats. Els imposts de l'Ajuntament i de l'Estat també són doblats, i fins a tal punt, que l'obrer, per no poder-los pagar, es veu obligat a emigrar a terres llunyanes, i tot això i altres causes que podríem enumerar és vist per la burgesía, però aquesta, en lloc de remeiar-ho, hi posa, cada vegada més, nous obstacles, perquè el dret de viure de l'obrer sigui, cada dia que passa, més migrat, i fins hi ha qui arriba a tenir el cinisme d'atrevir-se a dir que l'obrer dèu haver de tenir el dret de viure condicionalment, pels molts obstacles que oposa a la marxa dels interessos burgesos.

I qui és que, com l'obrer, no fa de lluitador de la manera que pot i demana la seva part dels beneficis industrials que amb molta llei li pertoquen?

Qui, com ell, no's rebel·la quan contempla que la burgesía que l'explota es dóna tota mena de plers i ell no pot menjar a les hores que té gana i ha d'anar pel món mal vestit, despullat?... Ningú que tingui un xic de sentiment humà pot tolerar semblants coses.

Doncs, cal i es fa necessari que's despertin els homes que professin idees lliberadores. Catalunya, símbol de totes les renovadores aspiracions socials, i la més sacrificada de totes les terres ibèriques en assumptes obrers, dèu haver d'ésser també la que ha de descobrir els nous camins a seguir per al millorament del proletariat.

És notori que algunes de les agrupacions socialistes han tingut els séus equívocs al voler actuar sols, més han vist el séu erro i han desistit dels séus propòsits. Fins avui, el treballador català no tenía un orgue que desinteressadament es brindés a defensar-lo. Avui ja'l té, i aquest és La Nació. Dins dels elements que l'integren n'hi han de gran valúa, per ésser ells els que veritablement coneixen totes les classes socials de Barcelona. Cal, doncs, demanar-los que facin l'esforç màxim per a l'organització obrera: són ells els que, en principi, coincideixen amb els mateixos fins, i són ells també els que, portant al front l'emblema de l'humanitat, no poden abandonar la causa del treballador, que és la causa de Catalunya.

Josep Ollé

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS, 226

: : : SANTIAGO DE CUBA : : :

Biblioteca de Comunicació

La qüestió de les aigües (1)

Dels "Anals de l'Academia i Laboratori de Ciencies Mèdiques de Catalunya". Maig de 1915.—Crònica.

En aquesta «Crònica» s'inserta, primer, una exposició, firmada—el 17 Maig 1915—pels doctors Rodríguez Méndez, Turró, López Brea, Fargas i Cardenal, dirigida a la Junta de Sanitat, de la qual aquests senyors formen part, i que la Junta aprovà i es feu pública en la premsa diaria.

En aquest document, que no transcrivim per haver ja aparescut en la premsa política, aquells senyors doctors se queixen del poc prestigi i de la poca força moral que la nostra ciutat ha regonegut a l'esmentada Junta i de la poca confiança que en ella ha demostrat tenir. Diuen que tot ho han fet tant bé, i les emprenen contra les entitats barcelonines que's preocuparen de la salut pública durant l'epidemia i, especialment, contra la Comissió Sanitaria i la seva subcomissió tècnica, que practicà anàlisis de les aigües de les fonts, trobant-les infectades, culpant-les d'una pila de mals; pel que eren i perquè discutiren la Junta, se queixen amargament d'aquesta intervenció en funcions que diuen que sols ells han de realitzar, demanen que se'ls deixi sols a vetllar per la salut pública i acaben impetrant dels poders públics la disolució de la Comissió Sanitaria i, si això no pot ser, que's posin «cortapisas legales» a la publicació dels séus acords i conclusions.

Aquest és l'argument: d'aquí i d'allà hi ha una serie de frases i afirmacions remarcables, la majoría de les quals consten o poden endevinar-se en els comentaris que d'aquest document aparesqueren en l'importantíssima Revista mèdica que venim analitzant i que són els que segueixen:

« L'heu llegit bé el curiós document? I no us ha fet llàstima veure plorar com a dònes la manca d'un prestigi que no s'ha sabut sostenir com a homes? No us ha apenat aquest pidolar que s'imposi silenci, que's faci callar, que no's deixi dir que bevem aigües infectades, que's deixi viure tranquil amb el cap amagat sota l'ala, al mateix temps que, ufanosament, vanitosament, es vol intentar fer creure que sols en aquella casa han de preocupar-se de la salut pública, que sols ells poden preocupar-se'n i que pobre Barcelona si no's deixa amansir pels séus cants de sirena?

» No parlem del paper ridícol que representa el que, després d'aquest document, ploraner, pidolaire i superb a l'hora, no hagi vingut aquella prohibició que tant astutament demanaven, i no parlem tampoc de l'actuació d'aquesta Junta de Sanitat en altres qüestions (epidemies de glànola, verola, estat sanitari general de Barcelona, etc.): parlem solament de la seva intervenció en l'afer de les aigües i del tifus, i veiem si, quan els barcelonins han posat en dubte el séu prestigi, ho han fet amb motius o sense.

» El tifus és vell a Barcelona; amb el gran nombre d'ocultacions que tots sabem que hi ha, degudes a la diferencia que's fa en el lloguer de nínxols als que han mort de malaltíes infeccioses, encara queda una mortalitat per tifoidea de 70 per 100.000 habitants, xifra a la que no arriba cap altra ciutat de l'importancia de la nostra, ni a Europa ni a Amèrica. Davant d'aquest fet i essent una cosa demostrada que el tifus s'evita millorant la qualitat de les aigües, aquesta Junta de Sanitat, que tanta pretensió vol tenir ara de que la deixem ésser la nostra única salvadora, què ha fet? Durant anys i més anys, la seva acció no s'ha vist enlloc.

» Però ve el Febrer del 1909 i ve un dictamen firmat, entre altres, pel doctor Turró, a dita Junta, en el que, després de donar per bones les aigües de Moncada i de Dos Rius, es diu: «Las aguas del Llobregat recogidas en Cornellà ni por el número de gérmenes ni por la calidad de las especies se hallan en las mismas condiciones que las anteriores. Arbitraria y caprichosamente varían las especies de la flora microbiana, extinguiéndose unas y apareciendo otras en los varios tanteos realizados. Entre estas variaciones cabe señalar la aparición del *bacterium coli comune*, cuatro veces, durante el año transcurrido, y dos la del *bacillus* de Eberth.» I més avall: «La facilidad con que se infecta este manantial lo denuncia como altamente peligroso para la salud pública.» Davant d'una denuncia greuíssima com aquesta, què va fer la Junta de Sanitat? Acordà dir, entre altres coses: «Ahora bien; sea que las aguas de este manantial —se refereix al Llobregat—se mezclen con las de los otros dos, cuestión que la ponencia se abstiene de prejuzgar, sea que las aguas de los manantiales, puras en su origen, se infecten en uno o varios puntos de sus vías de conducción, lo cierto es que algunas veces se ha demostrado que todas pueden contener estos gérmenes»; fer públic «que la escasez actual de aguas en Barcelona es altamente peligrosa para la salud pública»; i felicitar als ponents. Amb motiu d'això, hi havé una mica de rebombori, se parlà uns quants dies de tifus i d'aigües, però totseguit se tornà al silenci i, mentrestant, Barcelona bevía aigües amb Eberth i *coli*, procedents de manantials «altament perillosos per a la salut pública» i tot el règim d'aigües de la ciutat ofería els mateixos perills. I ja ho veieu, això, estant perfectament enterats i coneixent bé la situació perillosa de la salut de la ciutat. I les males conduccions d'unes aigües i la mala qualitat de les altres anaven, entretant, sostenint l'endemia i preparaven aquesta última dolorosíssima epidemia. Deurà ésser aquest un motiu d'agraiment i de tenir en ella confiança?

» Però anem endavant i ve un moment en que la Junta fa més que callar: fuig d'estudi. Som a l'època de la compra, per part de l'Ajuntament, de les aigües de la Companyía General (Dos Rius, Besós, Vallès, Llobregat); estem en el ple d'això que a Barcelona se'n diu el negoci de les aigües. El Col·legi de Metges envià un informe al Ministre de la Governació, al Governador i a l'Alcalde, demostrant l'impotabilitat de qualques de les aigües que's volíen comprar, fixant-se més especialment en les del Llobregat; el Governador trellada el séu a la Junta de Sanitat, i aquesta Junta de Sanitat, que vol que tants miraments se li tinguin, en sessió de 4 de Febrer de 1913, després de conèixer l'informe del Col·legi de Metges, en la qüestió de les aigües, acordà declarar-se: «falta de base para entrar en el fondo del asunto». Falta de base per a entrar en el fons de la qüestió?... Si això ho havés dit la Junta de Sanitat abans d'haver tingut la sessió del 1909 que hem esmentat, hauría demostrat només la seva poca utilitat, s'hauría pogut dir que el fet de que la Junta de Sanitat ignorés l'estat de les aigües d'una ciuta com Barcelona era prou per a desacreditar-la del tot. Però això, dit després de saber que les aigües del Llobregat s'infecten amb facilitat, que s'ha trobat en elles l'Eberth i el *coli*, i d'haver afirmat que són altament perilloses per a la salut pública, és una cosa tant monstruosa, que jo no sabría pas quin adjectiu aplicar-li; que cada lector li apliqui ell mateix el que més apropiat li sembli.

»Perquè aquesta Junta, que's declara falta de base per a entrar en el fons de l'assumpte, esquivant « la función más importante encomendada a las Juntas de Sanidad », que, segons diuen, « es la de asesorar a las autoridades que las consulten », no podía trobar-se en la situació que diu, perquè tenía prou documents, si no per a afirmar la bondat de cap aigua, per a declarar perilloses o, al menys, sospitoses, les del Llobregat. No vui justificar la meva afirmació de que devíen declarar perilloses o, al menys, sospitoses, les aigües del Llobregat amb arguments científics; aquests arguments tots els meus lectors els saben, i, després de tot, jo no sé quina acollida hi té la ciencia en aquella Junta. Però la Junta ha de conèixer i fins podem suposar que coneix les disposicions oficials sobre les qüestions que tracta, car a elles dèu subjectar-se. Doncs, bé; les disposicions oficials de l'Estat, que en aquest punt estàn de perfecte acord amb el que prescriu la ciencia, diuen: « Deberá tenerse en cuenta que cualquier agua cuyo análisis haya arrojado una vez conclusiones desfavorables procederá considerarla, por lo menos, como sospechosa.» (Instruccions del R. D. de 22 Desembre 1908.) Si a les aigües del Llobregat sabíen oficialment que, al menys, s'hi havía trobat quatre vegades el *coli* i dues l'Eberth, coneixíen més d'un anàlisi desfavorable, i si no volíen, benèvolament, continuar considerant-les perilloses, devíen, al menys, considerar-les com a sospitoses, i aiximateix dir-ho. Això tenían el deure de fer-ho; però el compliment d'aquest deure, moral encara més que legal, com veieu, el refugiren. Serà per aquesta fugida que reclamen confiança dels barcelonins en el séu prestigi i en la seva força moral?

»I, continuant la Junta de Sanitat la seva plàcida existencia, mentres, per la seva part, l'endemia tífica continuava intensa també, i les aigües continuaven unes dolentes i altres mal conduides, arribem a l'epidemia de l'any passat, aquesta epidemia que tenen la tranquilitat de dir que transcorregué per a la Junta « no sin éxitos muy lisongeros», encara que els èxits no's vegin enlloc i els veiessin menys el nombre considerable de malalts i morts que pagaren el pèssim estat sanitari en que viu Barcelona. Parlem-ne.

»Ja d'últims de Septembre, entre 'ls metges se parlava de tifus, dient-se que el recrueixement de dita malaltía que s'observa, molts anys, a la tardor, era molt més fort que altres vegades; segons s'ha dit, ja al Septembre, un pobre company nostre que morí de l'epidemia, metge municipal amb visita a Sant Andreu, avisà que els cassos de tifoidea eren nombrosos en aquella barriada. Durant els dos primers tersos d'Octubre, els cassos de tifus anaven augmentant alarmosament i cap a últims d'Octubre la cosa tenía l'aspecte d'una intensíssima epidemia. I a tot això, res; les autoritats callades, la Junta de Sanitat ja no cal dir-ho, i tenim dret a sospitar que si no hagués sigut per la campanya que començà la premsa política, els nostres organismes oficials haurían continuat als llims, com es el séu costum.»

(1) Vegi's els números 12, 13, 15 i 16 de LA NACIÓ.

Biblioteca de Catalunya

Del món del treball

Qüestió de procediments

III i darrer

Crec que s'haurà vist una mica clar el meu pensament, al retreure els errors que penso ha tingut la classe obrera, en els anteriors articles, tractant el mateix tema. Res de dogmatismes, res de fórmules tancades. Digui's «base múltiple», digui's «acció directa», pendre de tot això allò que sigui el millor o el més adequat a les necessitats i manera d'ésser de la massa que's vol dirigir i beneficiar.

En aquests moments ens trobem davant de multituts obreres, amb escassa cultura, mancades del tot de cultura societaria, de tota disciplina, d'entusiasme veritat. Doncs, és precís, indispensable, crear totes aquestes coses, per a fer obra definitiva. No farà més qui més cridi i més es mogui, sinó qui labori conscientment amb vista al demà, sense deixar oblidat l'avui. Ja sabem que aquesta feina d'apostolat és dura i ingrata. Però també sabem que la llavor sembrada així, quan grana, dóna esplèndida collita.

Està demostrat que un llarg període de procediments semblants a l'«acció directa» o que són això mateix, ha donat resultats negatius; doncs, urgeix revisar tots els elements actuals, desenterrar els antics que siguin necessaris, i dels bons d'ara i dels bons d'ahir fer-ne un tot armònic que sigui, fins on són possibles totes les coses, l'eina de treball actual. El contrari serà viure fòra de la realitat i actuar com fins ara, fent avui el que's desfarà demà i gastant energíes precioses en aquesta tasca de teixir i tornar a teixir.

Diguérem que el sindicat, la societat, havía d'ésser la veritable casa del treballador. Ho sostenim avui més que mai. Però tingui's en compte que ha d'ésser una casa on s' hi trobi bé, que satisfaci, si no totes les seves exigencies espirituals i físiques, la major suma possible. Tal com estàn montats avui la majoría dels sindicats, resulten ingrats, frets, no poden ésser altra cosa que el que són: llocs de reunió en dies de lluita i prou. Diguérem, igualment, que el millorament que han de buscar els sindicats per als séus afiliats ha d'ésser integral; és dir, ha d'anar des de la reforma progressiva dels jornals i les jornades a l'educació espiritual i a l'economía particular. Jo estic convençut, des de fa molt temps, que l'organització societaria i econòmica del nostre obrer hauría d'ésser semblant, ja que calcada no pot ni dèu ser-ho, a l'anglesa. Trobeu que té també defectes aquella organització? I quin dubte hi ha! Hem dit i repetit que no hi ha res perfecte. Però compareu, si voleu, l'estat de l'obrer anglès amb el nostre, i veureu la diferencia que entre'ls dos hi ha. Està clar que també això és fill, en bona part, d'una llarga cultura.

Més, quan espereu a fer la cultura del nostre obrer? Si mai es comença aquesta labor, mai, mai s' arribarà a assolir el terme necessari per a empendre el camí definitiu. El que cal trobar és la manera d'atraure i interessar fortament l'obrer, a fi de començar eficaçment la tasca educadora.

Som aquí i anem a resumir doblement ço que al nostre entendre deuría fer-se.

Primer. Obtenir, per tots els mitjans, la confiança de les multituts treballadores. Seguidament, *crear interessos*, tornar al socors dels accidentats, a les caixes de pensió, al cooperatisme col·lectiu, si es podía.

Segón. Al tenir els sindicats en un estat moralment pròsper i econòmicament ben assentats, treballar de ferm per aquesta cultura i disciplina, base de totes les prosperitats i progressos.

I, mentres tant, dur l'esperit societari arreu; no deixar passar sense protesta o esmena cap atropell, laborar en tots els ordres, que no vol dir que la feina per al demà hagi de representar ni dir l' abandó dels interessos del moment.

És així com s'arribarà a fer en més poc temps el que no s'ha fet en tants anys d'actuació epilèptica.

Pere Casals

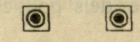

Cròniques curtes

Pel fruit se coneix l'arbre

La Diputació de Barcelona, en mans dels regionalistes, ja no sembla ni ombra del que fou. No sabreu per quins motius, mentre l'Ajuntament porta de temps mala fama, la Diputació havía aguantat un cert prestigi de bona administradora i moltes institucions «provincials» podíen citar-se amb orgull com a ben bones.

Ara, des de que'ls regionalistes hi manen, tot això se n'ha anat avall. La Diputació va agafant la mateixa mala fama de l'Ajuntament, té un dèficit que l'augmenta cada dia i que tapa per ara amb emprèstits que no sap com ni quan podrà pagar, i les coses noves amb què emplea els quartos és el més disbaratat, desorganitzat i sense plan, ni orientació que pugui donar-se, i sobretot, és només que taules parades a la colla de pseudo-savis de fabricació regionalista, eminencies (?) que no han fet pas llurs proves i que acostumen a fracassar així que se'ls controla i, precisament, per això se desterren pels talls grossos les oposicions i s'acut als concursos més o menys controlables i encara sovint al nomenament directe, *guía nominor leo*, que traduit al català vol dir: perquè ens plau i podem fer-ho així.

Després de tan criticar-ho, la nostra regionalista Diputació segueix les petjades dels de Madrid no buscant persones per als càrrecs útils, sinó creant càrrecs, la majoría inútils o destorbadors, per a les persones de la clientela.

Ara mateix, s'han discutit els pressupostos, pressupostos que un alcalde de poblet no firmaría, i fixant-nos només que en el capítol de subvencions, del de Instrucció pública, s'hi troben, a més de les 60,000 pessetes pels savis de presidencial ordre de l'Institut d'Estudis Catalans; 10,000 per a investigacions científiques que ningú veurà i que no cobrarà cap investigador que no sigui de la casa; 5,000 per a congressos i missions que ja sabem qui hi anirà; 15,000 per a pensions a l'estranger amb tot i haver-hi guerra, que ja podeu contar on faràn cap; 1.350,000 per instal·lar i dotar un seminari de ciencies de l'educació; 30,000 per aquell cèlebre Consell d'Investigació Pedagògica, mentre se donen subvencions ridícules a corporacions que tenen demostrat el bé i el treball que fan, i se dona la meçquina quantitat, que sembla un escarni, de 500 pessetes a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Més d'un mil·lió que ja sabem la fi que farà, per un seminari de ciencies de l'educació, i per l'única entitat que ha demostrat, amb fets, que's preocupa d'instruir i educar als catalans com a catalans, 500 pessetes.

A la Cooperativa de Periodistes, que ja suarien si haguessin de dir l'obra social que fa, i el que això ens interessa als barcelonins, li donen 3,000 pessetes. A la Protectora de l'Ensenyança Catalana, que vetlla i treballa per què'ls catalans siguin instruits i educats a la catalana n'hi donen 500. Però per això, ja saben el que fan, mentre hi hagi periodistes pidolaires i bombejadors, que saben manejar l'incens més que la ploma, els polítics a la vella faiçó, que són els regionalistes, podràn continuar apareguent, al menys a les planes dels diaris, com a personatges i ho tindràn millor per anar a cavall, i el dia que'ls homes que tenen vot hagin sortit de les escoles catalanes, hagin pujat amb les orientacions que s'inculquen en les escoles que promou i subvenciona la Protectora de l'Ensenyança Catalana, el regnat dels regionalistes haurà acabat. Seràn tot lo més, ells i els séus sabis, productes per a l'exportació a l'altre costat de l'Ebre, perquè amb catalans com cal, no'ls valdràn les paraules i els fets. Els fruits que donen són d'arbre corcat.

Ramón d' Alentorn

MIGRANYA,
DOLORS NEURALGICS,
FEBRES, Etc.
SE CUREN AMB
KALMINE
En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. SEGALÁ
Al detall: En totes les farmacies
CAPSES D'UN CATXET: **35 cénts.**

MERCERÍA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUITS

UAB Biblioteca de Ciències Socials i Hemeroteca General

Aspectes de la lluita

Notes del viatge

Cal organitzar-nos

INDISCUTIBLEMENT, és reconegut per tothom que un dels factors més importants, en el comerç i l' industria i en els temps moderns, és el viatjant. Ell és la base principal alentorn de la qual gira l'engranatge complicat de milers de negocis: de sa intel·ligencia i astucia moltes voltes està pendent el desenrotllament d' infinitat de transaccions comercials que, d'altra manera, restarían estancades; ell és qui, amb son treball, fa que milers de màquines produeixin articles que, a l' ésser manufacturats, donen elements de vida a mil·lions d'obrers. Doncs, bé; aquest viatjant, que és qui més contribueix a la prosperitat de l'industria i el comerç, còm veu recompensats els séus treballs, quin demà se li espera, quan tingui gastades ses energíes corporals, després d'haver esmerçat tota una vida en continua lluita per defensar interessos d'altri? Què li val viure sempre isolat, dançant d'aquí cap allà, exposant continuament sa vida, privat sempre de fruir les delicies de la llar, viscuda sols entre somnis, sempre en un etern exili; rabiant com fera engabiada, al veure que tot quant el volta respira el goig de la vida, i ell, pel séu isolament, es veu impossibilitat de fruir-la? Doncs, tot això li val ésser recompensat, generalment, amb una meçquina mensualitat que quasi no li arriba per a satisfer les més perentories necessitats de la familia; si no vol veure esmerçar les joioses vides d' éssers preuats, es veu obligat a fer la vida de trampolí. Oh, ésser viatjant!... Sembla que ompli, això, i moltes vegades quantes miseries amaga aquesta vestimenta obligada, quantes tristeses disfrecen aquestes cares rialleres que tant admiren els clients i els estranys!... Oh, classe desvalguda! Per a tu no hi ha cap mena d'empar; de tu, ningú se 'n preocupa; talment sembla que les reformes socials no resen per a tu...

Tots els estaments busquen son millorament, tots s' organitzen per a assolir ses aspiracions; sols tu restes estancat en ta marxa. En lloc de veure la prosperitat del viatjant, el que veiem, de dia en dia, és sa decadencia. Cada cop, més imposicions, noves restriccions, més obligacions, més exigencies; i, el més trist, encara, sòus més minvats.

Preguntem nosaltres: És possible veure impassiblement aquest descuid suicida?... Podem creuar-nos de braços, mentres veiem l'enfonsament total de nostra classe? No, no volem creure haver arribat a un descendiment moral tant baix. La protesta la portem tots dintre nostres cors; sols falta exterioritzar-la i, per a fer-ho, només ens manca organització i unitat.

Hora és ja que deixem aqueix individualisme que 'ns malmet i que 'ns impossibilita d' actuar. Enlairem nostres cors, fem sentir nostra veu per damunt d'aquests masells d'ànima, que no senten cap idealitat ni en sentit patriòtic ni social, però, mancats del civisme necessari per a fer feina pràctica i positiva, són sempre una queixa eterna i perdurable.

Avui, qualsevol estament té la seva organització societaria, i això que l' immensa majoría d'aquestes societats estàn formades per gent humil, que, per dissòrt de la vida, no han pogut tenir l' instrucció necessaria; al revés de nosaltres, que, encara que molt deficient, hi ha, entre nostre estament, certa instrucció que podría afavorir la comprensió detallada de l' indispensable que 'ns és una bona organització, ben ferma i amb ganes de fer feina, car, desgraciadament, ne tenim moltes de qüestions a resoldre.

No creiem difícil aquesta nova organització, i menys, comptant aquí a Catalunya amb una entitat fermament constituida i a l' alçaria de les millors de l' estranger, que podría ésser una base per a una bona actuació. Si aquesta no respongués, però, al moviment social que caldría, es podría fins arribar a la creació d' un Centre Socialista dels Dependents de Catalunya.

A veure, viatjants catalans, ja hem dit la nostra paraula. Ara, qui més hi sàpiga que més hi digui.

IGNASI GUAL

Un acte de solidaritat.— Dies endarrera, a la fonda El Carril, de Vilanova i Geltrú, en vista d' algunes desatencions tingudes pel propietari d' aquell establiment amb els viatjants, un bon nombre de companys nostres se vegeren obligats a abandonar aquell hostatge i trelladar-se a una altra fonda d' aquella mateixa localitat.

Aquesta actitut dels nostres companys és un exemple a seguir i posar en pràctica cada vegada que, anant pel món, no 's vegin atesos degudament per qui té una obligació i un deure d' atendre 'ls.

El repartiment de l' Alsacia-Lorena

EXISTEIX a Alemanya un plà que preveu el repartiment de l'Alsacia-Lorena, acabada la guerra, entre tres dels Estats federats de l'imperi. Es dir, la desaparició de l'Alsacia-Lorena, i prou *Reichsland* o terra de l'imperi. Des dels començaments de la guerra que en els cercles ministerials de Strasbourg ja's parlava de que l'Alta Alsacia sería «donada» al gran ducat de Baden, la Baixa Alsacia al Palatinat bàvar i la Lorena a la Prussia rhenana. *Determinades conferencies ultra-secretes* deuen haver tingut lloc entre Berlín i els altres Estats federats, conferencies que'ns demostren que si bé des del 1871 s'ha avançat sobre aquest punt, encar no reina una perfecta unanimitat i tota mena de dificultats surgeixen a l'horitzó, igual que entre les discussions privades dels polítics sense responsabilitat.

Però, amb tot i això, el plà subsisteix. Ni a Berlín ni a Karlsruhe ni a Munich han acabat de parlar de l'Alsacia-Lorena. I la millor prova *és el fet que en aquest moment se n'ocupen, d'una faiçó no oficiosa, en el Landstag bàvar.*

Veritat que'ls diaris de Munich no'n parlen i en les ressenyes oficials de les sessions, represes des del 30 de setembre (després d'haver estat suspeses des del 23 d'Agost de 1914) no's troba res que ho indiqui. Però veu's-aquí un indiscret escrit del *Berliner Tageblatt* del 29 de Septembre, en un article referent a la nova sessió de la Dieta bàvara.

Qüestions de política bàvara exterior ocuparàn poca cosa el Parlament, PERÓ NO OFICIALMENT ALGUNS CAPS DE PARTIT I ALTRES PERSONALITATS POLÍTIQUES TRACTARÁN LA QÜESTIÓ D'ALSACIA-LORENA I AQUESTA QÜESTIÓ MATEIXA NO SERÁ PAS DE FÓRA DE LA POLÍTICA BÁVARA... i, afegint després:

«En quant a saber si l'Alsacia-Lorena no dèu conservar la forma constitucional que la regeix actualment; si una altra forma s'adaptaría millor a les circumstancies polítiques, cap decissió ha sigut presa per aquesta banda i no pot ésser presa en les conferencies no oficials. Es per això que's deixarà *aquesta qüestió extremadament difícil* en repòs, com d'altres, fins a la conclusió de la pau.»

Es fòra de dubte que s'entreveu a Alemanya el repartiment de l'Alsacia-Lorena entre la Prussia, la Baviera i el gran ducat de Baden, havent adquirit la convicció que les dugues «provincies» anexades no han sapigut pendre, a favor de la causa alemanya, una actitut tal en aquesta guerra, que mereixin continuar vivint «autònomes» al costat dels vells Estats federats.

Es una nova prova dels veritables sentiments de la població d'Alsacia-Lorena i de la violació dels deures democràtics, de la qual la majoría dels que dirigeixen la social-democracia alemanya n'han devingut culpables rebutjant la tesi de Bernstein (que més endavant publicarem) donant als alsacians-lorenesos el dret de disposar d'ells mateixos.—A.

AL VOL

La petita Serbia, és una gran nació. Realitza de fa anys una lluita titànica per a no perdre la seva independencia. Més els poderosos imperis centro-europeus, li tenen jurada; no li deixen un instant de pau i tranquil·litat. Aqueixa heròica nació, si que pot dir que té el terrer amarat de sang patriota. Prevalent-se només que de la força, que acte de força i només que de força fou la tragedia diplomàtica que li arrabaçà la Bosnia i l'Herzegovina, Austria se les incorporà, augmentant així l'imperi catolicíssim amb una modalitat nacional nova l'incoherent mosàic de nacions que a la força la constitueixen. La Serbia s'enxiquí, i l'esperit nacional que's vegé escindit, contra tota llei de moral natural, hi respongué, augmentant en vibració i extensió la idealitat que l'ha arborat sempre, proclamant, amb més fermesa i decisió que abans, que la ideología de la nació és la gran Serbia.

La tragedia de Belgrado, amb les morts del rei Alexandre i la reina Draga, deslliurà la Serbia de la dinastía protegida de l'Austria, dinastía usurpadora, i tornà el cap de la nació a la dinastía nacional. D'aquest fet en ve l'odi implacable de l'imperialisme austríac, per on la dinastía usurpadora es veía senzilla d'obtenir la incorporació, o la sotsmisió de la Serbia, mentre que amb la dinastía nacional, era el problema més dificultós dels que ha hagut de resoldre la diplomacia austríaca, mestra en surgir disbarats i en realitzar les més grans iniquitats de poder.

L'hora de la redempció dels Balkans, ha arribat ja. S'al·líen les nacions balkàniques, Rumanía no, i vencen a Turquía; l'infidelitat de Bulgaria, moguda per la diplomacia alemanya, que sabé temptar l'ambició del czar Ferràn, empetiteix, com Alemanya es proposava, la victoria contra Turquía i esdevé la segona guerra balkànica, que derrotà a Bulgaria, i fa que vencin Serbia i Grecia. Aqueixes nacions sostingueren dugues horribles guerres que les extenuaren i les deixaren aclaparades. El drama de Serajevo és una conseqüencia natural del nacionalisme serbi exaltat pregonament per les dugues guerres, en el fons nacionalistes, a les quals Serbia amb el triomf adquireix una valúa d'empremta i fortitut que li consenten obtenir actuació internacional.

Austria, no oblida que de Serbia en pot venir l'anorreament de l'imperi, i convenen amb Alemanya destruir Serbia, que obrirà el camí de Constantinobla i de l'Asia als teutons de l'imperialisme prussià. Ve la guerra europea. Austria geganta i forta, es tira damunt la petita Serbia, petita i que acaba de passar dugues guerres, i ocurreix el fet, diguem-ne miraculós, que Serbia venç vergonyosament a l'Austria, fins al punt que Austria desisteix de la lluita, i apar que'l problema serbi s'hagi deixat per a ésser resolt a la Conferencia de la Pau.

Serbia, però, és diablement odiada, i malgrat la guerra puga acabar amb el venciment dels imperis germànics i de Turquía, cal probar, abans, si se l'esmicola, a la petita Serbia, que pel séu sant patriotisme ha emprès, amb èxit admirable, lluites èpiques. I per això, ara, se li tiren al damunt dos imperis gegants i una nació germana, també ben forta.

La injusticia de la guerra començà contra Serbia, i be és pot profetitzar que de Serbia gloriosa, que de petita nació ascendirà a gran Serbia, n'ha de venir el complexe procés de la pau d'Europa. Perquè? Perquè la conciencia de la humanitat, àrbitre de tota justicia, ho vol.

Unió Catalanista

Secció oficial

Consell General de Representants

Puntualment va celebrar-se el passat diumenge, dia 17, a l' A. N. C. Casal Catalanista del Districte II, el Consell General ordinari de Representants de l' Unió Catalanista.

Després de obrir-se l'acte per la Presidencia, va llegir el Secretari l'acta anterior del Consell del 3/31 de Gener d'enguany, la qual, sense cap objecció, va quedar aprovada. A continuació es passà llista de les entitats presents.

Seguint el traçat de la convocatoria, es passà a votació, que fou secreta, l'admissió definitiva de les entitats: Casal Catalanista del Dte. Xe, Centre Català Republicà «Sang Nova» de Barcelona i dels periòdics La Nació, de Barcelona, i *Correu de Catalunya*, de Santiago de Cuba, quedant tots admesos.

Per ausencia del Tresorer, senyor Fonolleda, llegí el Secretari de Propaganda l'estat de comptes corresponent al passat exercici, aprovant-se sense discussió.

El President proposà que fossin donats de baixa tots aquells organismes els deutes dels quals amb l'U. C. datin de dos anys, ja que això suposa incompliment, dels deures que els adherits tenen amb la nostra agrupació patriòtica. S'aprova la proposició de la Presidencia.

Seguidament llegeix el Secretari la memoria reglamentaria corresponent a l'any passat i que fa referencia a les tasques realitzades per l'Unió, que igualment queda aprovada.

En compliment dels estatuts, llegeix, també, el Secretari el Missatge que la Junta Permanent presenta a la consideració del Consell, el qual és de tons altament patriòtics i fortament humans. Es, en conjunt, una perfecta relació de tot ço que's proposa fer l'U. C. i s'hi esmenten, en el mateix, errors existents, encara, en l'actualitat, exposant-se procediments per a subsanar, enrobustir i fer pràctiques totes les actuacions que el nostre organisme s'ha emprès. Es un treball d'enlairada concepció i acurat estudi, de clar i recte criteri, infiltrat de la bona doctrina que inspira a l'U. C. i en el qual s'hi obira l'esplendorosa concepció de la Catalunya somniada. Es tot ell digne de la major lloança.

Una volta llegit, demana el President si amb plena conciencia el Consell General l'aprova i com que, unànimament, així se fa, pronuncía en D. Martí i Julià les següents paraules: La J. P. promet complir el contingut d'aquest Missatge.

Per no haver-hi presentades ni haver-se presentat cap proposició, queda sens efecte el V extrem de la convocatoria i, en conseqüencia, passa a elegir-se els individus que han de succeir als qui, tal com prescriuen els estatuts, cessaven en llurs càrrecs dintre la J. P.

Aquesta ha quedat constituída, ara, de la següent manera:

President, Dr. Martí i Julià.—Vice-President, M. Serra i Moret.—Tresorer, P. Manén i Artés.—Vocals: Antoni Suñol, Frederic Barceló, M. Mallol i Bosch, J. Monés i Costa.—Secretari de Propaganda, J. Grant i Sala.—Secretari de relacions exteriors, F. X. Casals i Vidal.—Secretari d'acció cultural i social, A. Rovira i Virgili.—Secretari General, Dr. R. Plà i Armengol.

El Secretari General llegeix les «Normes Electorals» que presenta la J. P. a la deliberació del Consell i que ja coneixen els nostres llegidors per haver-les publicat en el passat número, les quals, sense esmena de cap classe, són aprovades per aclamació.

El senyor Manén fa ús de la paraula per a demanar es publiqui en alguna publicació del «Comitè de Premsa» el Missatge aprovat, ço que és acceptat pel Consell.

I com que ja no hi ha res més per tractar, s'aixeca el Dr. Martí i Julià i fa demostracions de gratitut envers els assistents, fent ressaltar i ponderant la gran equanimitat de criteri observada durant el Consell, el qual prova l'unitat de sentiments que animen als components actius de l'U. C., nucli que, diu, té l'altíssima missió de treballar per implantar tota mena de lliberacions a Catalunya.—G.

Els conflictes socials

El dels fideuers

Després d'un seguit d'entrevistes i reunions tingudes per obrers i patrons fideuers en el govern civil, no ha sigut possible, fins a l'hora que escrivim aquestes ratlles, arranjar la vaga que aquells tenen plantejada.

Sembla que'ls patrons, al tractar-se de que les dònes abandonin els treballs a que ara les dediquen, hi oposen una ferma resistencia. Per aquest motiu, els obrers fideuers reunits en assamblea i en mig de gran entusiasme, decidiren ratificar l'acord de declarar la vaga general del ram en tot Catalunya, quan la secció de la nossta ciutat ho estimi convenient, persistir en la lluita, donar per trencades les negociacions amb els patrons i mantenir íntegres les bases presentades.

Treballs paralitzats

La fàbrica «Cotonera Catalana» de S. Vicens de Castellet, ha deixat de funcionar, quedant parats 170 obrers, i la fàbrica de Balet, Icaudal i Companyía, per excés de producció, ha sospès el torn de nit, en el que hi treballaven 40 obrers.

També es diu que a conseqüencia de la falta d'agulles de màquines de fer mitges i de l'encariment del tint dels cotons, van a quedar-se pròximament sense treball més de 2000 operaris de la comarca reusenca que's dediquen a n'aqueixa confecció.

L'actuació obrera

S'ens prega l'inserció del següent comunicat:

A TOTS ELS OBRERS FUMISTES I SIMILARS

«Companys, salut: Es d'una cabdal importancia, potser avui més que mai, l'associar-nos i preparar-nos per a la defensa dels nostres drets i dignitat, menaçats constantment per la confabulació dels tirans i explotadors.

La Junta de la «Societat d'obrers fumistes i similars», vetllant pels interessos que ens són comuns, una vegada més, us repeteix i posa de manifest la necessitat imperiosa de que tots ens esforcem per a despertar i enlairar l'esperit d'associació, a fí que els companys que, fins ara, per males interpretacions o indiferencia, han estat allunyats de nosaltres, amb nosaltres vinguin per a treballar i lluitar en bé del nostre ofici.

Aquesta Junta espera veure 's corresposta amb l'esforç individual dels obrers fumistes i, per això, posa la llur més bona voluntat al servei del nostre sindicat».

***

L'*Associació d'obrers de l'Ajuntament* convoca a tots els séus socis a la reunió general ordinaria que's celebrarà el dia 30 del corrent en el local de l'*Associació* (Guardia, 14, principal).

L'ordre del dia és com segueix:

1.er Lectura de l'acta de la reunió anterior.
2.on Aprovació de l'estat de comptes del tercer trimestre de l'any corrent.
3.er Proveir tres vagants de la Junta.
4.art Gestions de la directiva, i
5.e Preguntes i proposicions dels associats.

***

La Societat d'obrers flequers «La Espiga», ha declarat el boicot a la fleca d'en Joan Costa (Creu dels Canters, 14) per haver fet detenir a tres obrers flequers que anaren a entrevistar-se amb els treballadors d'aquell establiment per assumptes de l'ofici.

***

Avui, dissabte, a dos quarts de dèu de la vetlla, en Eladi Gardó, donarà una conferencia, desenrotllant el tema: «El cooperatisme com a sistema d'emancipació proletaria» en el local social dels Sindicats de Lamparers-Llauners, Fumistes i similars i Fundidors en ferro, (Vistalegre, 18, primer).

L'esmentada conferencia és la primera d'una serie que dits Sindicats han organitzat, qual llista de temes i noms de conferenciants publicarem en el número vinent.

Tallers Gràfics
Josep Sabadell & C.a
Stat. en Cta.
Obres de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Factures = Talonaris = Memoràndums = Esqueles mortuories = Targetes i tota mena de treballs comercials
Casa especial per a Carnets = Calendaris i Etiquetes en relleu
Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Rellígats de luxe i econòmics
Mallorca, 257 bis-BARCELONA
TELEFON 7210

La Cooperativa Mutual Catalana
— — Pont de la Parra, 5 — —
vos invita a la seva obra «Social, humana i constructiva», en la qual obtindreu: Millorament en la calitat i preus dels articles, absoluta garantía de llurs pesos i mesures, benefici reemborsable sobre el consum anyal, contribuint al sosteniment d'Escoles Catalanes i altres fins patriòtics
— Demaneu Estatuts a l'Hostatge Social —

UAB Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

Els símbols de fusta, fracassen

ELS seguits incidents que's produeixen a les diferentes ciutats de l'alta i baixa Alsacia, com també a la Lorena, demostren la pressió exercida per l'Estat alemany sobre aquelles poblacions per tal que manifestin el séu lleialisme alemany, i a l'ensems demostren la resistencia fortísima, oposada per tota la població, contra aquestes maniobres.

Per exemple, citarem l'historia contada pe diari de la prefectura, a Colmar, l'*Elsässer Tageblatt*.

Des de fa un quant temps, a totes es grans i petites ciutats alemanyes, han inaugurat «monuments Hinderburg» de fusta, convidant als ciutadans a plantar-hi claus, fins que'l monument de fusta devingui un monument de ferro. Aquest honor de clavar claus, no s'obté as gratuïtament, sinó que s'acostuma a fer pagar un marc per persona i, devegades, més i tot. Veu's-aquí una manera enginyosa de recollir diners.

Erigir en plena Alsacia, i a Colmar, un «Hindenburg de fusta», va semblar, malgrat tot, inoportú a les autoritats. Com que's volíen diners, procuraren no vexar massa als indígenes. «Prenem l'arma de la ciutat, la clava que's troba al frontis de l'ajuntament de Colmar» proposà algú, i el consell fou seguit. Una immensa clava de fusta fou encomanada i exposada en el carrer principal de la ciutat, amb el corresponent anunci, convidant a la població, perqué anés a clavar-hi claus. I ara vegi's com explica el fracàs, un deixeble de les autoritats de Colmar, des del *Elsässer Tageblatt*.

«Es un fet curiós, però malhauradament un fet ja antic, que Colmar és, segons com se mira, una petita ciutat. La clava de Colmar, ens ho demostra prou bé. Des de fa temps que's troba, en un dels carrers mes cèntrics de la ciutat, guardada per les més belles dames de Colmar (és més original que'ls «Hindenburg simbòlics») responent a un fí benèfic altament útil, però creieu que'ls Colmarians es troben en massa davant llur vell simbol, posat al servei d'una bella idea i veient, després de tants segles, sa restauració? *Si creieu això, es que oblideu que Colmar és, encara, una petita ciutat!* De quan en quan arriba un soldat que vé d'arriscar-se la pell i que emplea el séu repòs merescut en venir a dipositar el séu òbol a favor dels que lluiten amb ell i dels pobres de Colmar. *Però, hi haveu vist mai un colmarià?* Alguns sí, es podríen nomenar. I alguns, en mig d'ells, que han donat quantitats considerables, però on són aquests que no han anat a la guerra i podríen tranquil·lament sacrificar algunes monedes de plata, sense tèmer una baixa en els séus cabals? on són aquests? Perquè no planten claus a la clava de Colmar? A tots els diaris, es parla dels èxits formidables obtinguts a altres ciutats.—A Colmar es rondina, si's pregunta a algú: «Què, haveu plantat claus?».

Amb aquesta historia, n'hi ha prou per veure l'estat d'ànim del país, ben diferent del que predica tota la premsa alemanya, des de la *Chemnitzer Volkostimme*, social-demòcrata, fins a la premsa conservadora, que no's cansa mai d'afirmar que la població alsacià-lorenesa, no desitja altra cosa que ésser alemanya.

A. L. P.

COMITÉ DE PREMSA DE LA UNIÓ CATALANISTA

Nombre actual d'abonats a RENAIXEMENT i LA NACIÓ

1035

Nombre de sotscrits a la cooperació de 50 ptes.

93

RENAIXEMENT

El número de demà conté el següent sumari: *El generós anhel d' intervenció.* — *Esguards*, per Maig.—*El Municipi.*—*Vers la flama ombrívola*, per J. Pérez Jorba.—*De la vida que passa*, per F. Rosell.—*El Palau de la Dramàtica Catalana*, per J. Jaumandreu.—*Les ciutats que han de créixer*, per R. Giralt i Casadesús. – *Teatres*, per A. Mauri.—*Noticiari.*

Ja parlarem

La setmana passada ocorregué un greu accident a un automòbil que pretenía passar materies subjectes a la contribució de consums. El fet ha aixecat tota una polsegue a de protestes i recriminacions. Se n'ha emprès, i tot, campanyes periodístiques, que s'haurà considerat produiràn efecte, ara que'ns trobem abocats a les eleccions municipals.

L' assumpte no s'ha aclarit prou bé, per a dirhi, en justicia, el que calgui. LA NACIÓ és contraria a l' impost de consums i és aiximateix oposada fermament a tot acte de violencia i condemna el frau en totes les accions de l' home, perquè el frau és sempre maldat, àdhuc en l'impost de consums, perquè no's realitza mai en benefici del poble; sempre en perjudici.

LA NACIÓ, però, atenent-se a la moral social que la guia, no creu hi hagi dret que autoritzi la calumnia i el determinar patiment al proisme, pensant que la política tot ho autoritza, com no entén tampoc que la maldat s' hagi d' amagar o dissimular, si és comesa per persones amigues particularment o políticament.

Quan els fets sien ben aclarits, LA NACIÓ parlarà i farà justicia. Ara per ara, no hi ha dret a dir res, fòra de l'informació imparcial dels fets; per suposicions només, els homes moderns no han de dur a cap esperit atribolaments morals.

Aqueixa és feina dels de l'antiga moral, de la moral dels opressors, dels farsants polítics, dels hipòcrites, dels adeptes de les dites morals positives, que només serveixen per a desmoralitzar l' humanitat.

Quan sia l'hora, parlarem; amb justicia, però!

NOVES

EL passat diumenge tingué lloc, a la sala d'actes del Centre de Dependents, l'anunciat concert de la Schola Orpheonica.

El programa l'integraven composicions esculidíssimes, moltes de les quals hagueren de repetir-se a instancies del públic. Són dignes d'esmentar els solistes Srta. Elisa Gallinat i en Francesc Batlle, sobretot en la «Gallia» del mestre Gounod.

Va agradar en gran manera la cançó popular russa «Remers del Volga».

En l'intermig de la 2.ª i 3.ª part es feu entrega al Orfeó d'una artística llaçada.

En conjunt va resultar una festa espléndida.

***

Avui, dissabte, al Cafè Aribau, l'Agrupació Aliança posarà en escena *La setmana dels tres dijous*, *Justicia humana* i *Gent d' ara*, la representació de quals obres serà dirigida pels estudiosos aficionats Antoni Satorre i Ramón Ferré, col·laborant-hi la senyora Badia (M.) i la senyoreta Mercè Canes.

***

Fem avinent que'l reputat *Orfeó de Sans*, ha trelladat el séu estatge social al carrer Galileu, 40.

***

Organitzada pel Casal Catalanista del Districte IV i la Joventut La Coronela, s' efectuarà, demà, diumenge, dia 24, una visita de germanor nacionalista al Casal Nacionalista Sagrerenc, a qual visita queden convidats tots els catalanistes. El punt de reunió és davant de l'estatua den Rafel de Casanova, a les quatre de la tarde.

***

◆ **CAMISERÍA**
CORBATERÍA
GENRES DE PUNT
F. VEHILS I VIDAL
2, Portal de l'Angel, 2

***

El Consell d'Administració de la Cooperativa Mutual Catalana convida als socis de la mateixa i llurs families a la visita col·lectiva que efectuarà a la Cooperativa La Flor de Maig, del Poble Nou, demà, diumenge, dia 24 del corrent.

El lloc de reunió serà al peu del tramvía de Sant Martí, carrer de Trafalgar, cantonada Junqueres, a dos quarts d'onze.

***

Ha contret matrimoni a l'*Illa blava*, amb la gentil senyoreta Catarina Massutí, l'individu de la Joventut Nacionalista de Catalunya i col·laborador de LA NACIÓ, el nostre amic Pere Olivé i Domenge. Desitgem als joves esposos una llarga i riallera lluna de mel.

***

Havem tingut la satisfacció de saludar al nostre col·laborador de Ciutat de Mallorca, en Joan Estelrich, a qui desitgem una feliç estada en la capital catalana.

***

Ha mort a Orange (La Provença) l'eminent entomologista Henry Fabre.

***

Els nens i nenes que formen part de l'Escola i Chor Mossèn Cinto han fet, durant el tercer trimestre d'aquest any, 174 imposicions en la «Caixa d'estudis escolars Mossèn Cinto» que representen un ingrés total de 145'75 pessetes.

CORRESPONDENCIA

J. P.; F. F.; C. d'A i altres. = Ciutat : La vostra proposició ens agradaría convertir-la en realitat, però, fetes les degudes gestions prop d'alguns dels editors o propietaris de les edicions publicades, han surgit una serie de dificultats i entorpiments de diferents ordres que'ns impossibiliten totalment de poder-vos complaure en ço que ens demaneu i que nosaltres creíem, també, es de gran interès per a l'idealitat de la patria.=J. M. D. de T.=París: El que vosté escriu es molt vibrant, el qual vol dir, en aquest cas, excessivament perillòs per a ésser publicat. Respecte a les seves ofrenes, hem de dir-li que les creiem altament patriòtiques. = R. de A. — Ciutat : Abans que tot, ens interessa el nom i adreça de vostè, car és norma d'aquesta Redacció no publicar cap treball sense saber ben bé qui és l'autor.=Ll. P.—Ripoll : Li acusem rebut de la seva liquidació.= J. G. — Igualada : Des del número vinent, sortirà setmanalment la secció.=J. E.—Santa Cristina d'Aro : Hauríes de retenir, sense presentar-lo, el rebut de M. R. i V. d'Olot. = Pere Poch. — Ciutat: Ens vol fer la mercè de la seva adreça? = R. D. — Palafrugell : Perdoni l' involuntari descuid. Està bé tot el demés que'ns diu.=R. S. i B.— Capçanes : D'acord amb la liquidació. Li escrivim.=Daniel Villaró. — Ciutat : Vol indicar-nos la seva nova adreça?= J. E.— Gironella : Rebuda la teva. T'escrivim a Vic.=J. V. i M.—Ciutat: Ja veu que no insertem treballs d'aqueixa índole.

◆ ◆ **LA NACIO** ◆ ◆

EDICIÓ DEL COMITE DE PREMSA
:: DE LA UNIÓ CATALANISTA ::

ABONAMENT

1 pesseta trimestre -:- Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB «RENAIXEMENT»

2'50 pessetes trimestre -:- Estranger: 4 pessetes

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

Imp. Josep Sabadell i C.ª, S. en C.—Mallorca, 257 bis.